

Parkeeronderzoek Monnickendam: Analyse vanuit bewoners-, ondernemers- en bezoekersperspectief

**Uitslag van de enquête
'Betaald parkeren in Oud-Monnickendam?'
Laat uw stem horen!**

Auteur: Roelof Maarschalkerweerd

Datum: 17 december 2024

Plaats: Monnickendam

Voorwoord

Afgelopen maand zag ik als bewoner van het oude centrum van Monnickendam dat er begonnen werd met het uitrollen van een parkeerbeleid. Er verschenen parkeervakken gemarkeerd met witte steentjes, maar bovenal verdwenen er ook zo'n 100 parkeerplekken. Ineens reed er door de binnenstad ook, een zo gevreesde, parkeercontrole auto.

Met het uitrollen van dit parkeerbeleid hoorde ik ook een toegenomen frustratie van bewoners, ondernemers en bezoekers van Oud-Monnickendam. Toen ik mij er wat meer in ging verdiepen bleken hierover diverse insprekavonden te zijn geweest en ik kreeg te horen dat de mensen zich eigenlijk niet gehoord voelden. Opmerkelijk dacht ik, participatie is het toverwoord anno 2024 bij het doorvoeren van nieuw beleid.

Als bewoner, ondernemer maar ook als wetenschapper werd ik geprikkeld: is het met het parkeren in de oude binnenstad van Monnickendam echt zo beroerd gesteld als wordt beschreven in het beleidsstuk 'Parkeerbeleid Binnenstad 2024'? Rechtvaardigd dit, in mijn ogen, bijna draconische maatregelen waarbij 100 parkeerplekken worden opgeheven? Spreek ik alleen maar mensen die de indruk hebben dat van participatie geen sprake lijkt te zijn? Zijn er dan geen alternatieven?

Willen bewoners, ondernemers en bezoekers dan wel betaald parkeren? Tijdens een bewoners/ondernemers samenkomst afgelopen 2 december werd het mij meer en meer duidelijk dat de argumenten waarop de politiek besluiten neemt, niet in lijn lijken te lopen met de heersende gevoelens van hun kiezers. Hoe mooi zou het zijn als de raadleden van de Gemeente Waterland ook de stem van hun kiezers kunnen laten meewegen in hun besluitvorming. Zeker nu er een motie is ingediend door CDA en VVD om het huidige parkeerbeleid terug te draaien, om vervolgens, rekening houdend met de wensen van de kiezers, te komen tot een nieuw parkeerbeleid.

Het tijdsplan voor het onderzoek was wat krap – de raad moest immers vóór 19 december de resultaten kunnen meenemen in hun besluitvorming. Dankzij de hulp van vele vrijwilligers is het echter gelukt een enquête rond te laten gaan onder de bewoners, ondernemers en bezoekers van de oude binnenstad van Monnickendam.

In 7 dagen werden er 904 enquêtes ingevuld. Deze zijn verwerkt in een tussentijds rapport (de datum 10 december 2024) en zo aan de raad gepresenteerd. In de afgelopen 14 dagen zijn er in totaal 1065 enquêtes ingevuld. Hierbij presenteer ik de eindresultaten .

Roelof Maarschalkerweerd
17 december 2024

Onderzoek opzet

In december 2024 is een enquête gehouden onder bewoners, ondernemers en bezoekers van de oude binnenstad van Monnickendam om inzicht te krijgen in de percepties rondom het nieuwe parkeervakkensysteem en betaald parkeren.

Demografie Monnickendam

Oud-Monnickendam telt **2.115** inwoners en **1.025** huishoudens, wat resulteert in een gemiddeld aantal van **2,1** personen per huishouden. Van de huishoudens is **40%** een eenpersoonshuishouden, de meest voorkomende categorie in deze buurt. Daarnaast bestaat **32%** uit meerpersoonshuishoudens met inwonende kinderen, gevolgd door **28%** meerpersoonshuishoudens zonder inwonende kinderen. De bevolkingsdichtheid bedraagt **2.463** inwoners per vierkante kilometer, wat iets boven het gemiddelde ligt in vergelijking met andere Nederlandse buurten. In Oud Monnickendam zijn **884** woningen geregistreerd.

In het onderzoek waren 664 (62%) bewoners 330 (31%) bezoekers en 71 (7%) ondernemers. De bovenstaande gegevens benadrukken het niveau van betrokkenheid van de gemeenschap in dit onderzoek.

Respondenten profiel

In totaal hebben 1.065 mensen gereageerd op de enquête, het is online verspreid en er zijn ook papieren vragenlijsten uitgedeeld in Oud-Monnickendam. Allereerst is geregistreerd of de ondervraagde een bewoner, ondernemer of bezoeker van de binnenstad is. In het geval ze in de binnenstad wonen is er ook gevraagd op welke straat ze ingeschreven zijn.

Hieronder in de tabel hebben we verzameld wat de meest voorkomende straten zijn en de opmaak van de ondervraagde groep (bewoner, ondernemers of bezoekers).

Demografische informatie respondenten				
Straat	Aantallen	Respondentgroep	Aantal	Percentage
(A) Top 10 meest voorkomende straten		(B) Opmaak respondenten profiel		
Noordeinde	96	Bewoner	664	62%
Nieuwe Zijds Burgwal	68	Bezoeker	330	31%
Zuideinde	68	Ondernemer	71	7%
Oude Zijds Burgwal	53	Totaal	1065	(-)
Kerkstraat	49			
Burg. Versteegstraat	31	<i>(A) In totaal zijn 735 in unieke straatnamen opgegeven, zie de volledige lijst in appendix A.</i>		
'T Prooyen	28			
Zuster bloemstraat	26	<i>B) 69% van de ondervraagde staan ingeschreven in de binnenstad, het restant zijn bezoekers.</i>		
W. Van der Voetstraat	24			
Groote Noord	20			

Drie verschillende respondent profielen

De binnenstad van Monnickendam wordt bezocht, bewoont en ondernemers doen hier zaken. Voor elk van deze groepen hebben we afgesplitst hoe zij het recente parkeerbeleid ervaren hebben. Per vraag hebben wij de antwoorden vastgelegd in tabellen, waaruit duidelijk blijkt dat, alhoewel deze groepen verschillend zijn, ze een vergelijkbare ervaringsbeleving hebben over het nieuwe beleid.

Vragen:

1. Parkeerproblemen vóór invoering parkeervakkensysteem
 - a. *Opties: Nee, Soms, Regelmatig, Heel Vaak en Geen mening*
2. Parkeerproblemen ná invoering parkeervakkensysteem.
 - a. *Opties: Nee, Soms, Regelmatig, Heel Vaak en Geen mening*
3. Gevoel van inspraak in besluitvormingsproces
 - a. *Opties: Best wel, Een beetje, Geen mening, Ja en Nee*
4. Mening over de stelling: 'Eerst parkeervakken creëren en daarna pas het systeem invoeren'
 - a. *Opties: Eens, Oneens, Geen mening.*
5. Standpunt betaald parkeren
 - a. *Opties: Tegen, Voor, Geen mening*

Context van het Gemeentelijke Voorstel

Het gemeentelijke voorstel stelt dat de historische binnenstad van Monnickendam te kampen heeft met een hoge parkeerdruk, fout parkeren, verkeersonveiligheid en een beperkte leefbaarheid. De belangrijkste drijfveren voor het nieuwe beleid zijn:

- Hoge parkeerdruk: gemiddeld 85,2%, met pieken boven 95% in specifieke straten zoals Noordeinde en Oude Zijds Burgwal, blijkt uit een eerder uitgevoerd onderzoek van de gemeente
- Demografische veranderingen: Verjonging van de bevolking en huishoudens met meerdere auto's.
- Nieuwbouw Galgriet: Een wijk met 700 nieuwe woningen en aanvullende functies, waarvan wordt verwacht dat deze de parkeerdruk verder zal verhogen.

De gemeente stelt twee hoofdsystemen voor:

- Gefiscaliseerd parkeren: eerste 30 minuten gratis, daarna betaald parkeren
- Parkeerschijfzone: Maximale parkeerduur van twee uur

Beide systemen beogen een betere spreiding en regulering van parkeergedrag. Echter, mijn enquête en gemoederen in de gemeenschap tonen een significante weerstand tegen deze plannen. Zoals hieronder blijkt uit de resultaten van **1065** respondenten wordt er door belanghebbende anders nagedacht over de parkeersituatie.

Vraag 1. Parkeerproblemen vóór invoering parkeervakkensysteem

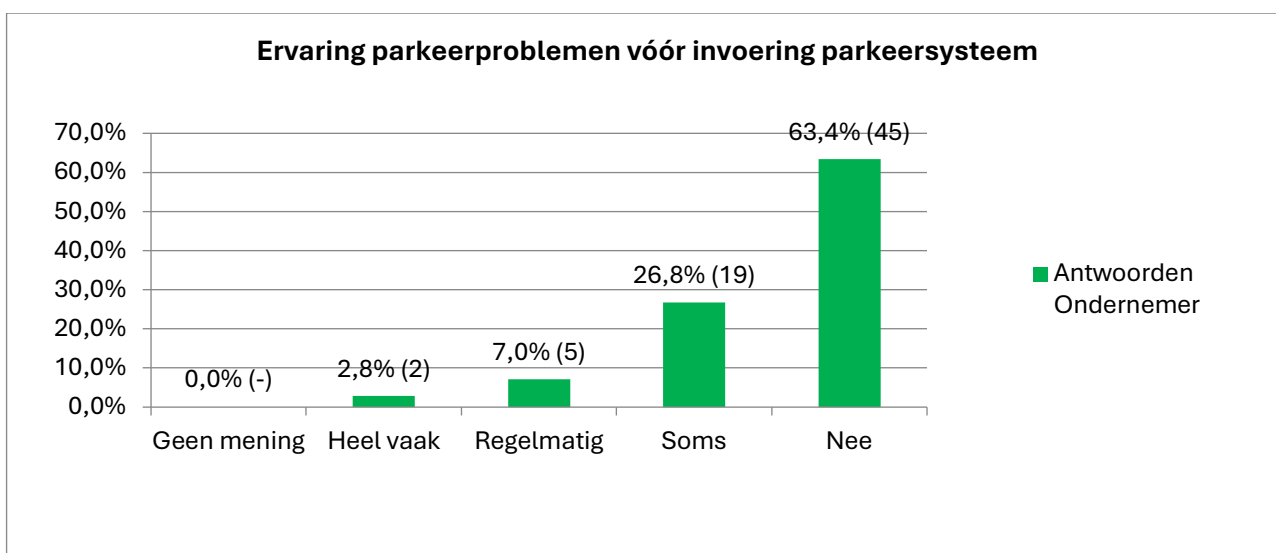
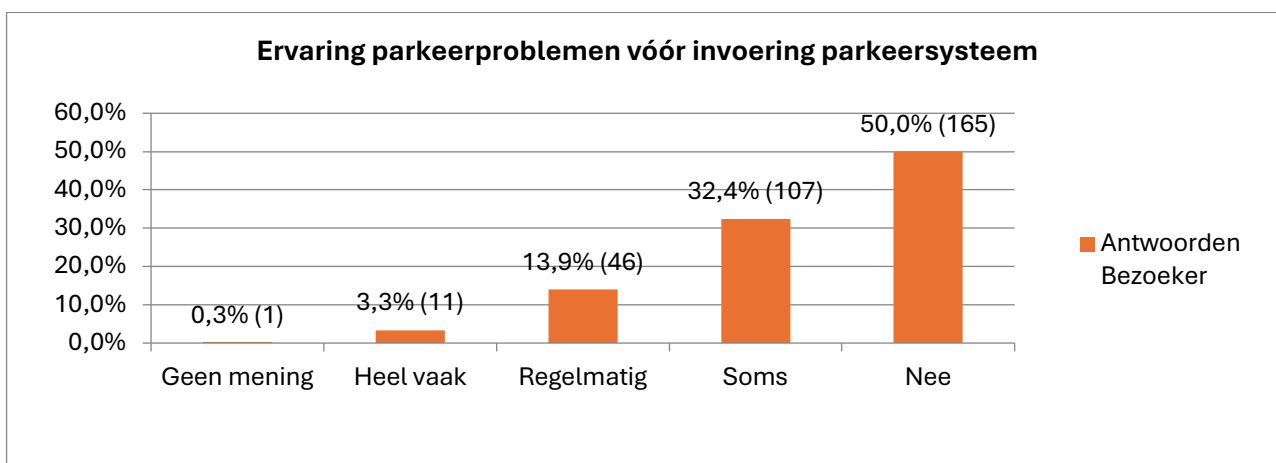
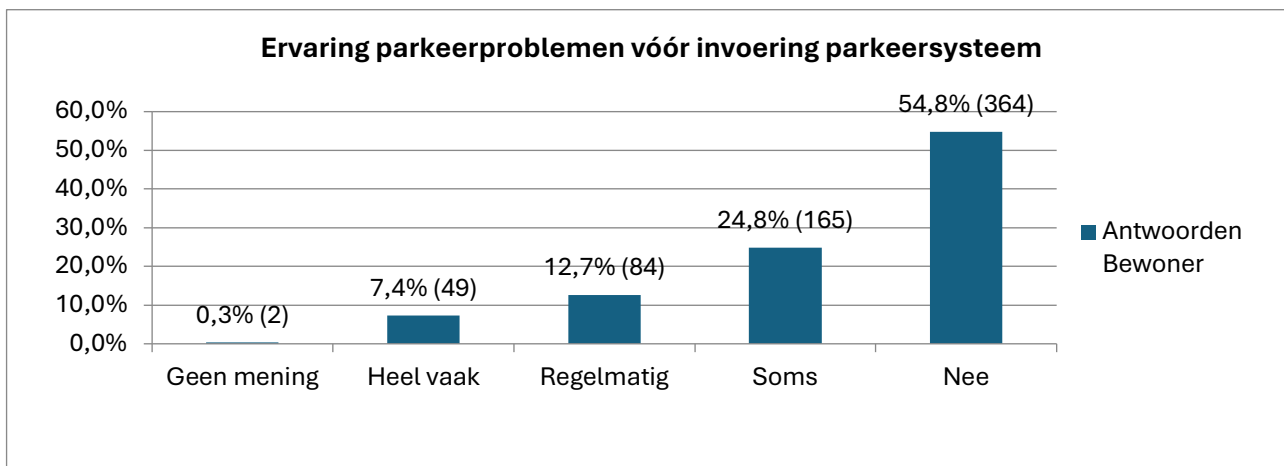
	Bewoners		Bezoekers		Ondernemers	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Geen mening	2	0,3%	1	0,3%	(-)	0,0%
Heel vaak	49	7,4%	11	3,3%	2	2,8%
Regelmatig	84	12,7%	46	13,9%	5	7,0%
Soms	165	24,8%	107	32,4%	19	26,8%
Nee	364	54,8%	165	50,0%	45	63,4%
Totalen	664		330		71	

De data laten zien dat vóór de invoering van het parkeervakkensysteem de meerderheid van de bewoners (54,8%), bezoekers (50,0%) en ondernemers (3,4%) geen parkeerproblemen ervoer. Hoewel een substantieel deel soms of regelmatig problemen rapporteerde (samen 37,5% voor bewoners), was de situatie vóór de invoering beheersbaar voor de meeste respondenten. Slechts een klein percentage meldde dat parkeerproblemen "heel vaak" voorkwamen: 7,4% van de bewoners, 3,3% van de bezoekers en 2,8% van de ondernemers.

De enquête laat zien dat vóór invoering de meerderheid van de respondenten geen ernstige parkeerproblemen ervoer.

Gemiddeld 85% van de ondernemers en bewoners ervaart geen of soms problemen met parkeren. Rechtvaardigt dit dan het parkeersysteem waarbij 100 parkeerplekken worden weggesaneerd?

Tabellen vraag 1. Parkeerproblemen vóór invoering parkeervakkensysteem

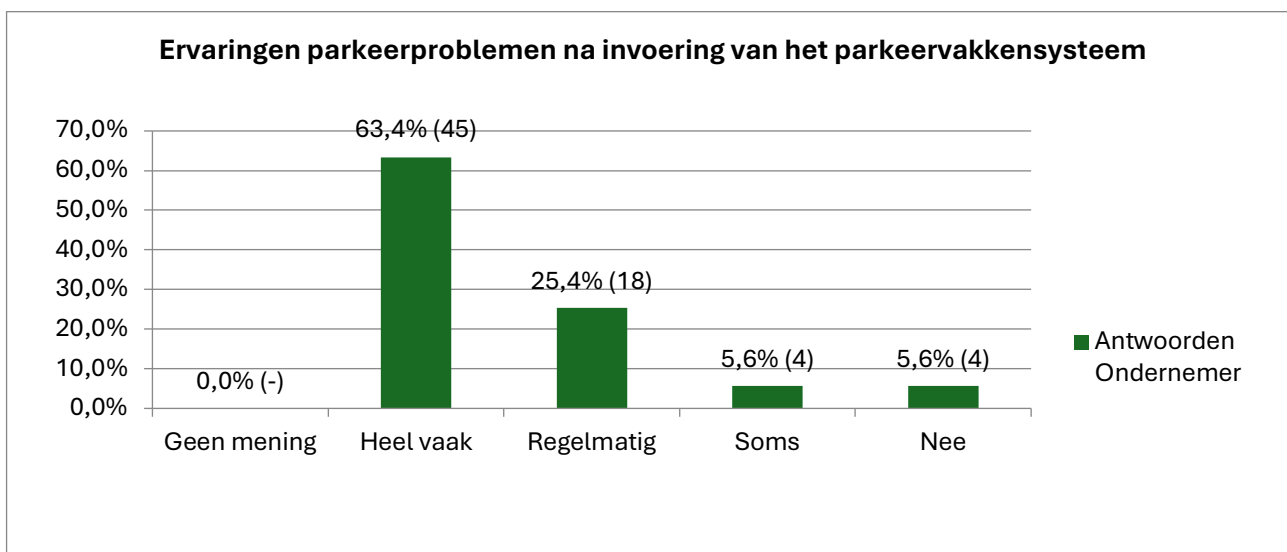
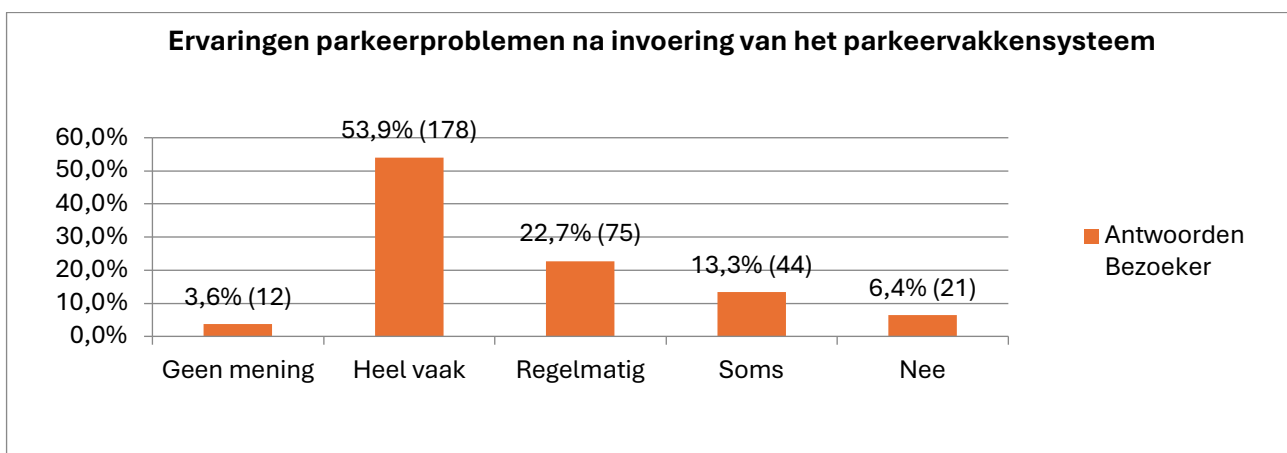
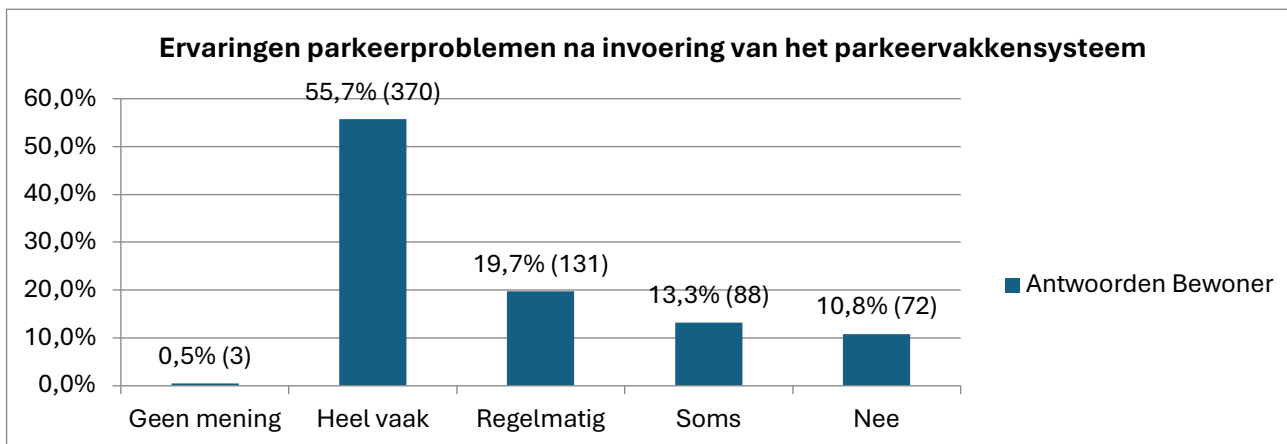
Vraag 2. Parkeerproblemen na invoering parkeervakkensysteem

	Bewoners		Bezoekers		Ondernemers	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Geen mening	3	0,5%	12	3,6%	(-)	0,0%
Heel vaak	370	55,7%	178	53,9%	45	63,4%
Regelmatig	131	19,7%	75	22,7%	18	25,4%
Soms	88	13,3%	44	13,3%	4	5,6%
Nee	72	10,8%	21	6,4%	4	5,6%
Totalen	664		330		71	

Na de invoering meldt een overweldigende meerderheid van de bewoners (55,7%), bezoekers (53,9%) en ondernemers (63,4%) dat zij "heel vaak" parkeerproblemen ervaren (zie Tabellen vraag 2). Dit is een enorme toename ten opzichte van de situatie vóór de invoering. Het percentage dat geen parkeerproblemen ervaart is drastisch gedaald: van 54,8% naar slechts 10,8% bij bewoners en vergelijkbare trends zijn te zien bij bezoekers en ondernemers. Het nieuwe systeem lijkt een averechts effect te hebben gehad op de parkeersituatie.

Van de geënquêteerde van ingezetene van de binnenstad ervaart 82% nu heel vaak tot regelmatig parkeerproblemen. Het lijkt wel bijna de omgekeerde wereld. We gaan van goed tot redelijk naar beroerd tot slecht.

Tabellen vraag 2. Parkeerproblemen na invoering parkeervakkensysteem

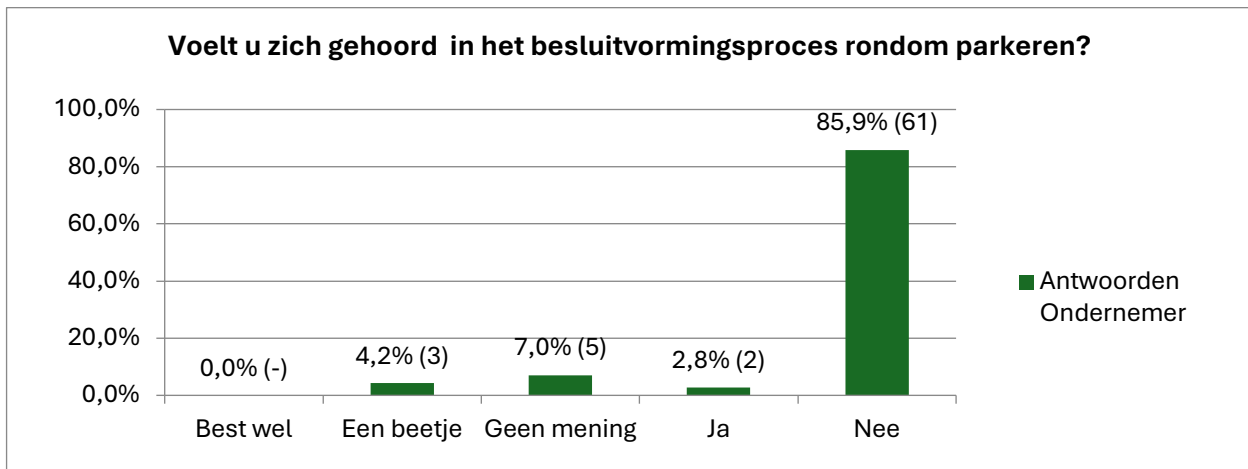
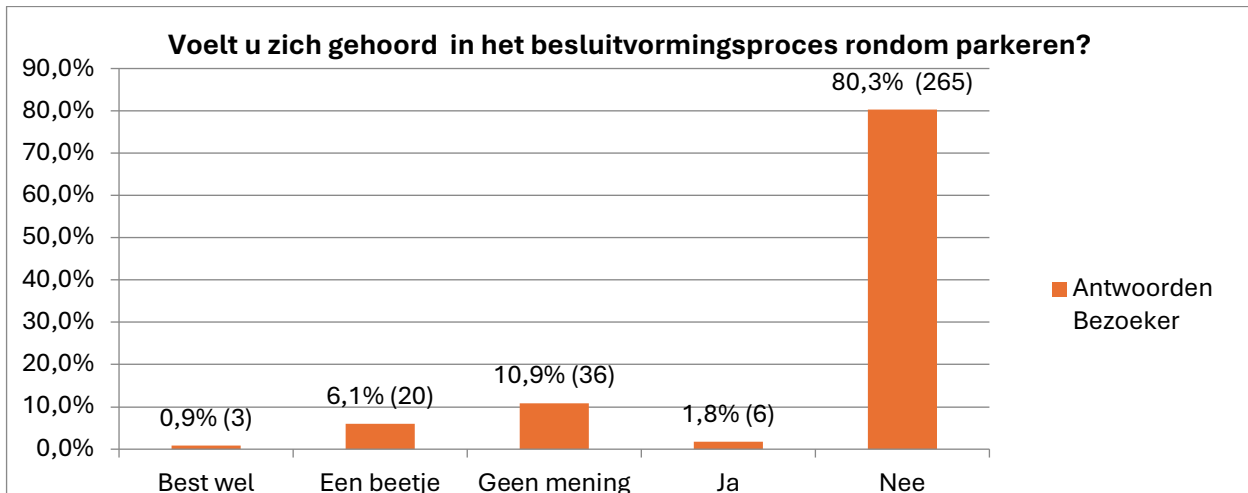
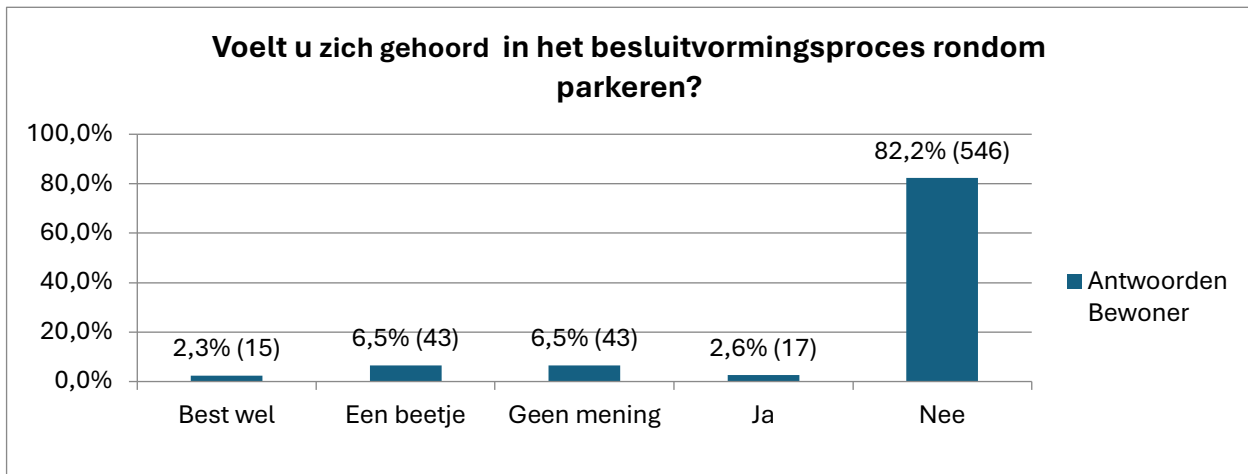

Vraag 3. Gevoel van inspraak in besluitvormingsproces

	Bewoners		Bezoekers		Ondernemers	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Best wel	15	2,3%	3	0,9%	(-)	0,0%
Een beetje	43	6,5%	20	6,1%	3	4,2%
Geen mening	43	6,5%	36	10,9%	5	7,0%
Ja	17	2,6%	6	1,8%	2	2,8%
Nee	546	82,2%	265	83,3%	61	85,9%
Totale	664		330		71	

Uit de enquête blijkt dat een overweldigende meerderheid (82,2% bewoners, 83,3% bezoekers, 85,9% ondernemers) zich niet betrokken voelt bij het besluitvormingsproces. De gemeente promoot gefiscaliseerd- en betaald parkeren vanwege de financiële haalbaarheid en reguleermogelijkheden, maar dit lijkt onvoldoende steun te hebben.

Tabellen vraag 3. Gevoel van inspraak in besluitvormingsproces

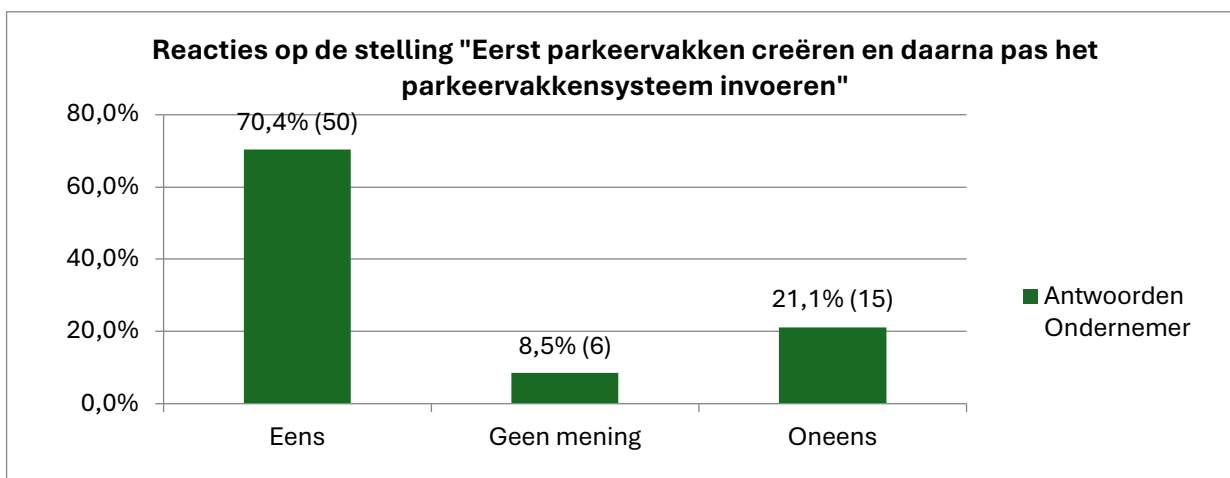
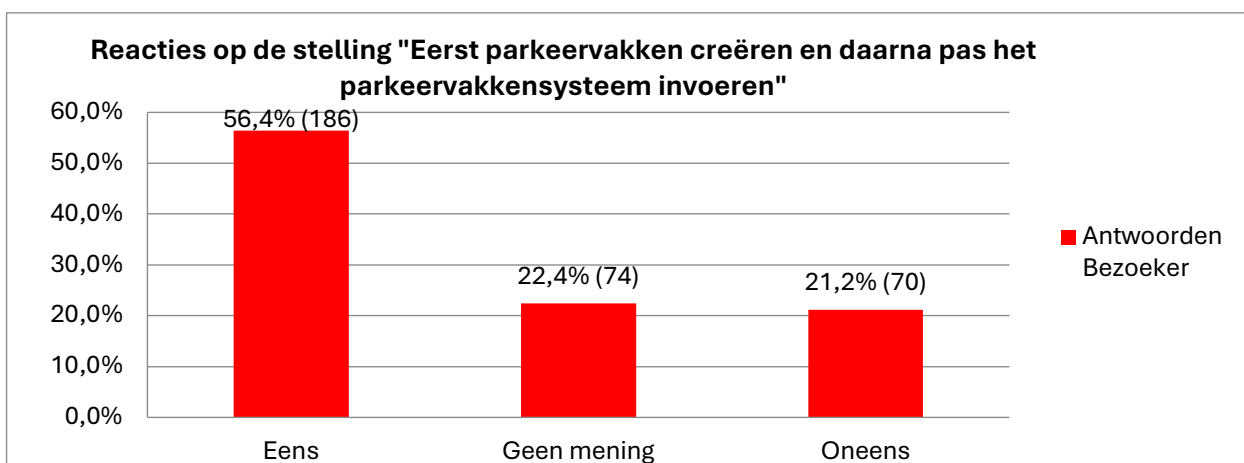
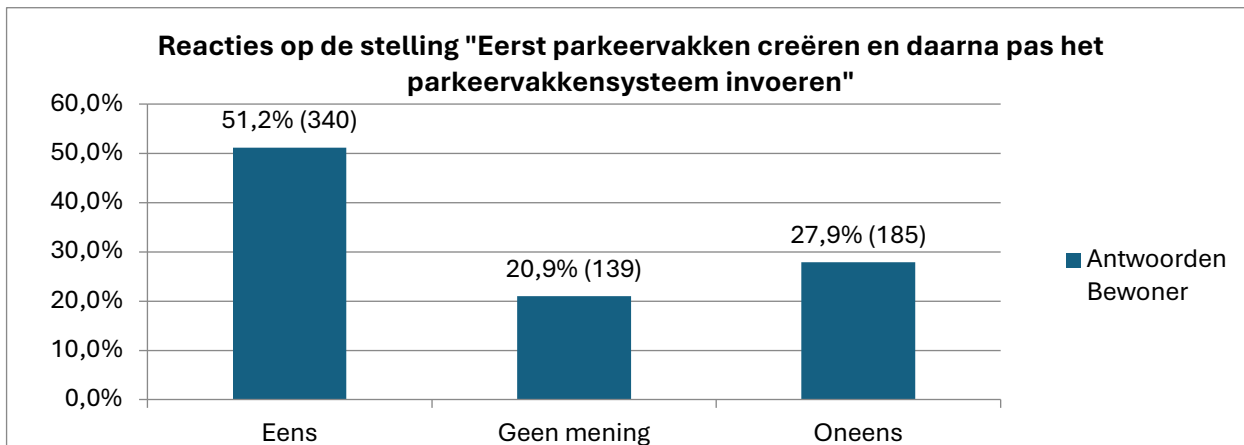

Vraag 4. Mening over de Stelling: 'Eerst parkeervakken creëren en daarna pas het systeem invoeren'

	Bewoners		Bezoekers		Ondernemers	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Eens	340	51,2%	186	56,4%	50	70,4%
Geen mening	139	20,9%	74	22,4%	6	8,5%
Oneens	185	27,9%	70	21,2%	15	21,1%
	664		330		71	

In het gemeentelijke voorstel wordt erkend dat het niet altijd mogelijk is om parkeervakken conform normen aan te leggen, wat leidt tot verlies van parkeerplaatsen. De enquête bevestigt dat 51,2% van de bewoners het ermee eens is dat eerst de parkeervakken geoptimaliseerd hadden moeten worden vóórdat nieuwe regels werden ingevoerd.

Tabellen vraag 4. Mening over de Stelling: 'Eerst parkeervakken creëren en daarna pas het systeem invoeren'

Vraag 5. Standpunt betaald parkeren

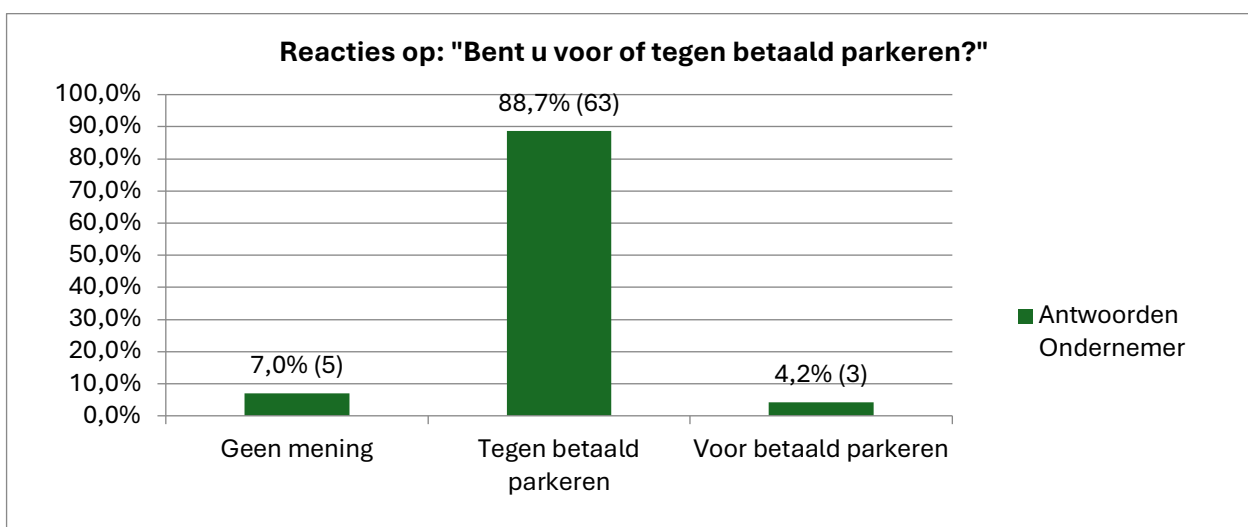
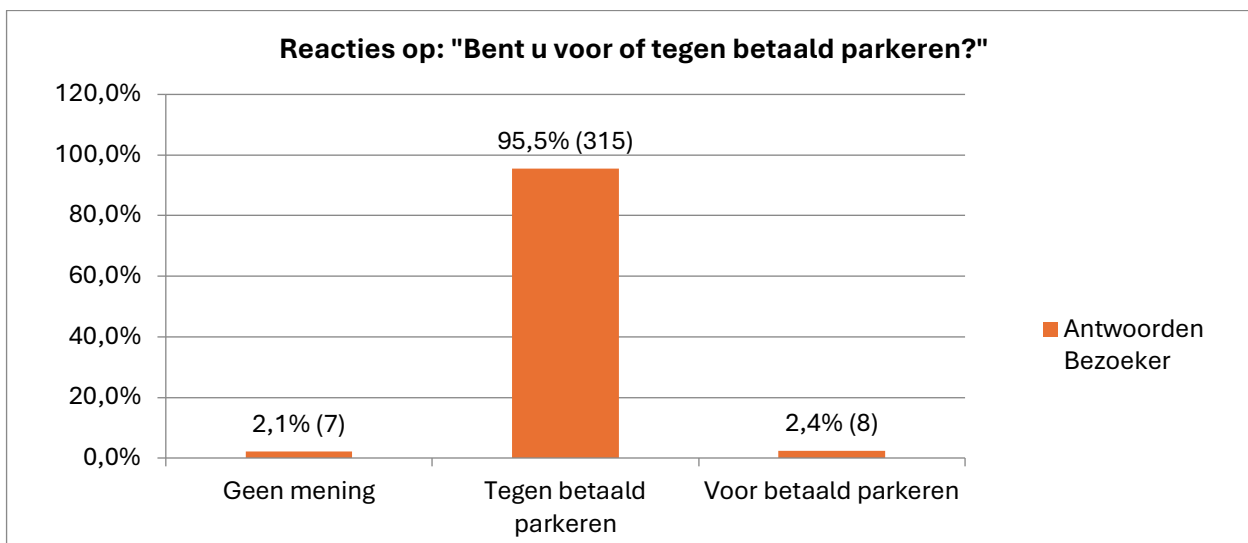
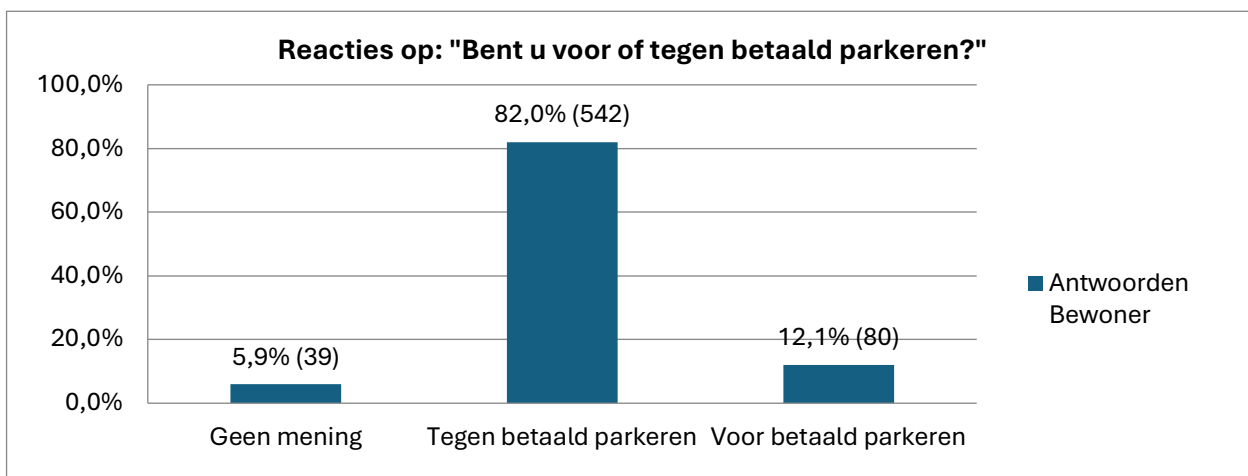
	Bewoners		Bezoekers		Ondernemers	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Geen mening	39	5,9%	7	2,1%	5	7,0%
Tegen betaald parkeren	542	82,0%	315	95,5%	63	88,7%
Voor betaald parkeren	80	12,1%	8	2,4%	3	4,2%
	661		330		71	

De meerderheid van de respondenten is tegen betaald parkeren:

- Bewoners: 82,0%
- Bezoekers: 95,5%
- Ondernemers: 88,7%

Slechts een klein deel van de bewoners (12,1%) en een nog kleiner deel van de bezoekers (2,4%) en ondernemers (4,2%) is voorstander van betaald parkeren. De enquête laat zien dat een overgrote meerderheid tegen betaald parkeren is: 82% van de bewoners en 95,5% van de bezoekers wijst dit beleid af.

Tabellen vraag 5. Standpunt betaald parkeren

Conclusie van het rapport

Het parkeerbeleid zoals geïmplementeerd in de oude binnenstad van Monnickendam heeft niet alleen geleid tot een aanzienlijke toename in parkeerproblemen, maar ook tot wijdverspreide onvrede onder bewoners, ondernemers en bezoekers.

Vraag 1 en 2

De enquête met 1065 respondenten laat zien dat vóór invoering 54,8% van de bewoners geen parkeerproblemen rapporteerde, terwijl dit ná invoering drastisch afnam tot slechts 10,8%.

Tegelijkertijd geeft 55,7% van de bewoners en 63,4% van de ondernemers aan nu "heel vaak" parkeerproblemen te ervaren. Dit is een enorme toename ten opzichte van de situatie vóór de invoering. Het beleid lijkt daarmee niet alleen ineffectief te zijn, maar ook contraproductief.

Tevens contrasteert dit sterk met het gemeentelijke voorstel, dat beweert dat de binnenstad vóór invoering al structureel te maken had met een onacceptabele parkeerdruk. Het beleid lijkt niet gericht op het verbeteren van de situatie, maar eerder op het wijzigen van de parkeerdynamiek zonder de kernproblemen (zoals gebrek aan capaciteit) aan te pakken. De verhoogde parkeerdruk na het invoeren van parkeervakken kan wijzen op een slechte uitvoering. Mogelijk direct gevolg van wegsaneren van 100 parkeerplaatsen in de oude binnenstad van Monnickendam.

Vraag 3

Uit de enquête blijkt dat een overweldigende meerderheid (82,2% bewoners, 83,3% bezoekers en 85,9% ondernemers) zich niet betrokken voelt bij het besluitvormingsproces; er heerst een breed gevoel van ongenoegen over het gebrek aan inspraak. Dit ondermijnt de kernwaarde van participatie, die de gemeente juist benadrukt als essentieel in beleidsvorming. De gemeente promoot gefiscaliseerd- en betaald parkeren vanwege de financiële haalbaarheid en reguleermogelijkheden, maar dit lijkt onvoldoende steun te hebben. Ze hadden meer gehoor kunnen geven aan de belanghebbenden. Het gemeentelijke voorstel verwijst wel naar consultatiebijeenkomsten, maar erkent dat deze niet optimaal verliepen. Dit signaal hadden ze beter moeten oppakken. Betaald parkeren wordt door de gemeente als oplossing gepresenteerd, maar het financiële voordeel weegt niet op tegen de ervaren nadelen ervan, zoals toegankelijkheidsproblemen en een verhoogde parkeerdruk. Het voorstel veronderstelt dat een progressief parkeertarief gedrag zal sturen, maar de data wijst erop dat de respondenten dit systeem als negatief ervaren.

Vraag 4

De enquête bevestigt dat 51,2% van de bewoners het ermee eens is dat eerst de parkeervakken geoptimaliseerd hadden moeten worden vóórdat nieuwe regels werden ingevoerd. Het ontbreken van een gefaseerde aanpak maakt dat het beleid als overhaast en ineffectief wordt ervaren. Een betere planning en infrastructurele aanpassingen hadden kunnen bijdragen aan meer acceptatie.

Vraag 5

De enquête laat zien dat een overgrote meerderheid tegen betaald parkeren is: 82% van de bewoners en 95,5% van de bezoekers wijst dit beleid af. Door vast te houden aan dit beleid lijkt de gemeenteraad in te gaan tegen de wensen van haar kiezers en daarmee tegen haar democratisch mandaat. Een herziening van het beleid, waarbij beter wordt aangesloten bij de behoeften van de betrokkenen, is noodzakelijk om draagvlak te creëren en vertrouwen in het bestuur te herstellen.

Aanbeveling

Het doorvoeren van beleid dat zo duidelijk ingaat tegen de publieke opinie schaadt niet alleen de effectiviteit van het beleid, maar ondermijnt ook het vertrouwen in de lokale politiek. In het Eindrapport van de staatscommissie parlementair stelsel, onder leiding van de heer Remkens, stelt de staatscommissie voor om een bindend correctief referendum in te voeren. Dit geeft burgers de mogelijkheid om een wet terug te draaien als die duidelijk niet overeenkomt met de mening van een meerderheid van de kiezers. Dit kan ook gebeuren als de wet is ontstaan door een compromis tussen partijen in het parlement. Een referendum zou alleen gaan over pas aangenomen wetten of delen daarvan (Staatscommissie parlementair stelsel, 2018).

Onderstaand zijn enkele aanbevelingen naar aanleiding van dit onderzoek genoemd:

- **Verbeter participatie en communicatie**

Betrek bewoners en ondernemers actief bij de beleidsvorming door participatiemomenten en transparante verslaglegging van consultaties. Introduceer een feedbackmechanisme om zorgen serieus te nemen.

- **Gefaseerde implementatie**

Optimaliseer eerst bestaande parkeervoorzieningen en voer veranderingen gefaseerd in. Start met kleine aanpassingen en evalueer de resultaten voordat grootschalige maatregelen worden doorgevoerd.

- **Herzie het parkeerbeleid**

Een heroverweging van het parkeerbeleid, waarbij de stem van de bewoners, ondernemers en bezoekers wordt meegenomen, is essentieel om de kloof tussen het gemeentebestuur en haar burgers te overbruggen en het democratische proces te waarborgen. Pak daarnaast het tekort aan parkeerplaatsen structureel aan door uitbreiding van parkeercapaciteit en het terugbrengen van strategische parkeerruimte. Overweeg alternatieven voor betaald parkeren, zoals blauwe zones, parkeervergunningen of flexibel parkeermanagement.

- **Onderzoek draagvlak voor betaald parkeren**

Gezien de grote weerstand onder bewoners en bezoekers, is herziening van het beleid noodzakelijk. Weeg financiële voordelen af tegen maatschappelijke onvrede en overweeg toegankelijke alternatieven.

- **Verbeter uitvoering en monitoring**

Zorg voor betere uitvoering en regelmatige monitoring van het parkeerbeleid om onnodige problemen te voorkomen. Gebruik data om keuzes te onderbouwen en te communiceren over beleidsdoelen en aanpassingen.